

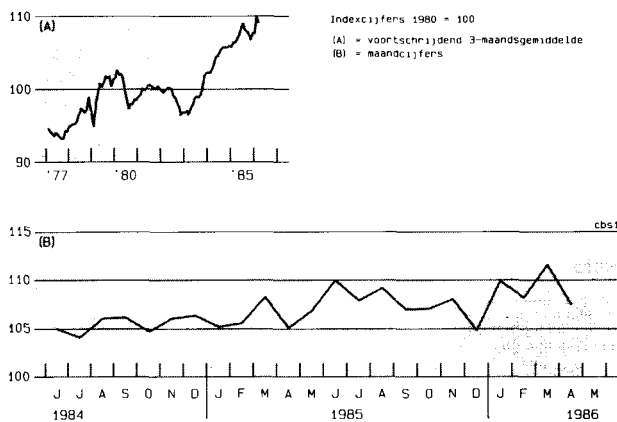

Het voor seizoeninvloeden gecorrigeerde volume van de industriële productie was in april 4% kleiner dan in maart. Vergeleken met april 1985 was er sprake van een toename met 2%. Het produktievolume in de nijverheid (exclusief bouwnijverheid) nam over deze periode met 6% toe. In het eerste kwartaal daalde zowel het volume van de invoer als dat van de uitvoer van goederen. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 1985 werd voor beide een afnemings van 1% geregistreerd. De prijzen van de in- en uitgevoerde goederen daalden in maart verder: -17% voor de invoer en -12% voor de uitvoer ten opzichte van dezelfde maand van 1985. Het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie nam tussen mei 1985 en mei 1986 met 0,5% toe; de dalende trend van de prijsstijgingen werd hiermee voortgezet. De binnenlandse consumptie door gezinnen nam in april met 2% toe ten opzichte van dezelfde maand van 1985. De aankopen van duurzame consumptiegoederen en de bestedingen aan de categorie overige goederen en diensten stegen met 3%. De geregistreeerde werkloosheid nam verder af. Voor seizoeninvloeden gecorrigeerd registreerde het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid eind mei 718 100 werklozen. De rente in mei steeg: het rendement op staatsobligaties bedroeg gemiddeld 6,4% tegen 6,2% in april; de daggeldmarktrente nam fors toe, van 5,5% naar 6,6%.

Dit blijkt uit gegevens die medio juni 1986 beschikbaar waren.

Het voor seizoeninvloeden gecorrigeerde volume van de industriële productie was in april 4% kleiner dan in maart. Gemiddeld over de eerste vier maanden van dit jaar lag het produktieniveau in de industrie 3% hoger dan in dezelfde periode van 1985.

Produktie industrie (volume - seizoengecorrigeerd)

Ten opzichte van de overeenkomstige maand van 1985 nam in april het volume van de gemiddelde dagproductie in de industrie met 2% toe. De aardolie-, de elektrotechnische en de hout- en bouwmaterialenindustrie kenden een groei die groter was dan het gemiddelde van de industrie. De basismetaal-, de chemische en de voedings- en genotmiddelenindustrie bleven daarentegen achter bij dit gemiddelde. De resultaten van de voedings- en genotmiddelenindustrie en ook van de metaalindustrie zijn in zekere mate beïnvloed door de werkstakingen in april.

Het produktievolume van de nijverheid (excl. bouwnijverheid) als geheel steeg in april met 6% ten opzichte van dezelfde maand van 1985. In het eerste kwartaal werd nog een daling van 1% geregistreerd (zie Focus). Vooral de productie in de delfstoffenwinning in april nam sterk toe, terwijl ook het groeicijfer van de productie bij de openbare nutsbedrijven boven dat van de industrie lag.

In het eerste kwartaal werd met de bouw van bijna 27 000 woningen begonnen, een stijging van 24% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. Hierbij kan worden opgemerkt dat gedurende de eerste drie maanden van 1985 de activiteit in de bouwnijverheid op een zeer laag niveau lag.

Uit de *Conjunctuurtest* bij de industrie over de maand april blijkt dat het indexcijfer van de orderpositie opnieuw licht is gestegen. De index kwam hiermee weer op het niveau van januari (109). Vergeleken met april vorig jaar is de index met 7 punten gestegen. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de investeringsgoederenindustrie waar de index met 11 punten opliep. Bij zowel de consumptiegoederenindustrie als de intermediaire goederenindustrie bedroeg de toename 3 punten.

Bij de *in- en uitvoer van goederen* werden in het eerste kwartaal van 1986 prijsdalingen gemeten zoals deze zich de laatste dertig jaar niet meer hebben voorgedaan. Mede als gevolg van de goedkopere dollar en de lagere prijzen van aardolie (uitgedrukt in dollars) daalden de invoerprijzen met 13% ten opzichte van het eerste kwartaal van 1985. De uitvoerprijzen namen met 9% af. Gecorrigeerd voor deze prijsveranderingen lag zowel de invoer als de uitvoer van goederen in het eerste kwartaal van 1986 op een niveau dat 1% lager was dan in de overeenkomstige periode van 1985. De laatste keer dat bij kwartaalvergelijking dalingen werden gemeten, was in 1982. Voor de invoer was dit in het eerste kwartaal, voor de uitvoer in het vierde kwartaal van dat jaar.

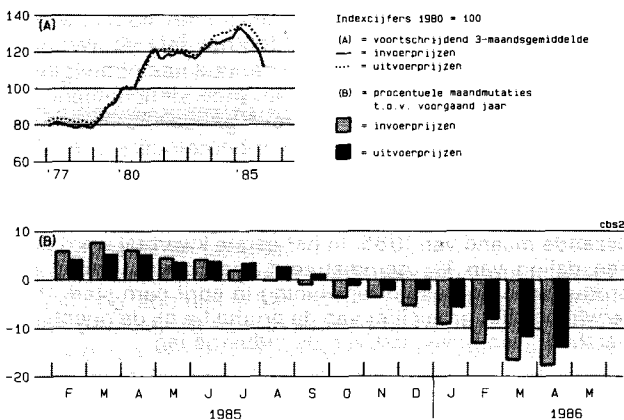
Verbeterde cijfers worden niet als zodanig gekenmerkt.

* Samengesteld door de hoofdafdeling Nationale rekeningen van het CBS.

Ongeveer twee-derde van de ingevoerde goederen bestaat uit grondstoffen en halfabrikaten. Vergeleken met de overeenkomstige periode van 1985 daalde de import van deze categorie in het eerste kwartaal met 4%. Voor de overige onderscheiden categorieën werden wel volumestijgingen gemeten. De invoer van consumptiegoederen groeide zelfs sterker dan in enig kwartaal van 1985 (6%). De import van investeringsgoederen nam met 4% toe, die van algemene goederen met 6%.

De volumedaling van ruim 1% die in het eerste kwartaal bij de uitvoer werd waargenomen, is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de grote afnemings bij de export van delfstoffen (-21%). De uitvoer van aardgas daalde zelfs met 26%. De export van fabriekaten steeg met 2%, terwijl de uitvoer van onbewerkte agrarische produkten nagenoeg op hetzelfde niveau lag als in het eerste kwartaal van 1985. De meest recente gegevens, die over de maand april, laten een fors herstel zien van zowel de volumegroei van de invoer als die van de uitvoer. Vergeleken met april 1985 nam het volume van de invoer van goederen met 16% toe; de uitvoer steeg met 10%. Deze volumestijgingen zijn de resultante van dalende waardecijfers voor zowel de invoer (-5%) als de uitvoer (-6%) en nog sterker afnemende prijzen. De invoerprijzen ('unit value') lagen in april liefst 18% onder die van dezelfde maand van 1985; bij de uitvoerprijzen bedroeg de daling 14%.

In- en uitvoerprijzen (unit value)

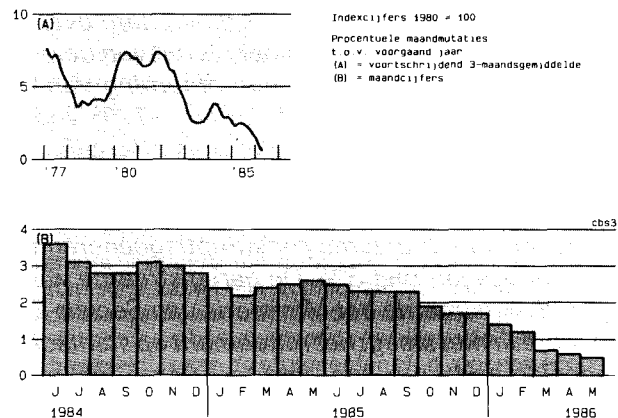
De consumptieve bestedingen van gezinnen namen in april opnieuw toe. Ten opzichte van april 1985 groeide het volume van de binnenlandse consumptie met 2%. De laatste keer dat bij deze wijze van vergelijken een daling werd geregistreerd, was in september vorig jaar. Vooral de bestedingen aan duurzame goederen, zoals personenauto's, zijn in de periode daarna toegenomen. In april bedroeg de stijging voor de duurzame consumptiegoederen als geheel 3%, voor de personenauto's zelfs 13%. Ook het volume van de bestedingen aan overige goederen en diensten nam in april toe (3% t.o.v. april 1985). Het verbruik van gas kende binnen deze categorie de grootste stijging. Deze ontwikkeling was ook al te zien bij de productieontwikkeling van de openbare nutsbedrijven. De uitgaven aan voedings- en genotmiddelen bleven in april nagenoeg op hetzelfde niveau als in de overeenkomstige maand van 1985.

Het consumentenconjunctuonderzoek, dat voortaan maandelijks wordt gehouden, gaf een lichte stijging van het vertrouwen onder consumenten te zien. Tussen april en mei steeg het gemiddeld saldo van de positieve en negatieve antwoorden op een vijftal vragen van +9% naar +13%. Opvallend was dat bij de vraag naar de verwachtingen ten aanzien van de algemene economische situaties in Nederland het percentage 'weet niet'-antwoorden sterk toenam: van 15% in april tot 27% in mei. Hierbij moet worden aangetekend dat het onderzoek voor het merendeel vlak voor de kamerverkiezingen is gehouden.

Ten aanzien van de werkloosheid in de komende 12 maanden toonde men zich in mei over het algemeen optimistischer. Liefst 52% voorzag een daling (april: 41%), terwijl nog maar 12% (16%) een stijging verwachtte.

Het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie is tussen midden april en midden mei niet gewijzigd. Vergeleken met mei 1985 was er sprake van een toename van 0,5%.

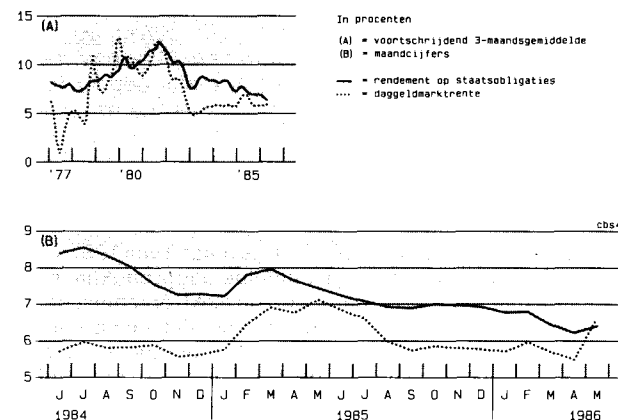
Prijsindex gezinsconsumptie

Het voor seizoeninvloeden gecorrigeerde aantal geregistreerde werklozen daalde tussen eind april en eind mei met 4 800 en kwam daarmee op 718 100. Deze cijfers zijn op basis van de registraties van de arbeidsbureaus samengesteld door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De openstaande aanvragen van werkgevers bij de arbeidsbureaus namen met 700 toe tot 29 500. Vergeleken met de overeenkomstige maand van 1985 daalde het aantal personen met een werkloosheidsuitkering in april met 6%; de daling van de geregistreerde werkloosheid bedroeg over deze periode 7%.

Als gevolg van de tamelijk zwakke positie van de gulden in het Europees Monetair Stelsel, liep de rente in mei enigszins op. Het rendement op staatsobligaties bedroeg gemiddeld over deze periode 6,4% tegen 6,2% in april. De toename van de daggeldmarktrente was groter: een stijging van 5,5% in april naar 6,6% in mei.

Rente

Tabel 1. Kerngegevens recente ontwikkelingen in Nederland

Procentuele mutaties t.o.v. dezelfde periode het jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1979/83 gemidd.	1984	1985	1985				1986			1986				
				1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.	1 ^e kw.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei
1. VOLUME GEGEVENS															
<i>Productie in de nijverheid</i>															
Nijverheid (excl. bouw nijverheid)	-1	5	4	6	3	0	4	-1	9	0	-5	4	-3	6	
Delfstoffenwinning	-6	2	8	12	2	-8	17	-12	37	7	-22	5	-19		
Industrie	0	6	3	4	3	2	1	3	2	-1	4	2	3	2	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2	3	2	4	3	1	1	3	3	-4					
Textiel-, kleding- en lederindustrie	-4	0	2	1	2	2	4	4	4	3	5	3	3		
Papier- en grafische industrie	-1	4	4	5	4	4	2	5	3	-1	4	4	5		
Aardolie-industrie	-9	9	-4	-5	-12	-2	0	0	-2	-1	1				
Chemische industrie	2	8	2	3	0	3	0	-3	1	-4	-2	0	-5	-1	
Rubber- en kunststofverw. industrie	5	7	4	5	11	2	-2		-2	0					
Hout- en bouwmaterialenindustrie	-5	1	2	-8	3	5	7		8	3					
Basismetaalindustrie	-1	15	-3	4	-9	-2	-4	3	6	-10	3	1	6		
Elektrotechnische industrie	2	8	6	7	13	6	0	3	-4	2	3	0	7	8	
Rest metaal- en overige industrie	-1	6	3	6	3	1	2		3	-1					
Openbare nutsbedrijven	2	5	2	9	0	-4	0	0	8	-5	-9	9	2		
Bouwnijverheid: begonnen woningen	3	-6	-10	-28	-9	7	-5	24	1	-16	-4	20	66		
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>															
Invoer, totaal	-1	7	7	8	4	8	4	-1	3	7	1	0	-2	16	
Grondstoffen en halffabrikaten	-2	12	4	6	-1	6	3	-4	0	6	-1	-6	-7		
Consumptiegoederen	-1	2	4	4	1	4	4	6	2	7	5	9	3		
Investeringsgoederen	-3	14	13	14	23	6	3	4	9	5	6	7	1		
Algemene goederen	3	-15	22	17	23	28	17	6	16	16	-1	9	11		
Uitvoer, totaal	2	6	5	6	5	8	2	-1	-2	11	1	2	-7	10	
Onbewerkte agrarische producten	5	5	6	12	16	5	-5	0	-13	4	14	-7	-5		
Delfstoffen	-8	-2	9	9	1	-10	32	-21	59	36	-27	-2	-33		
Fabrikaten	2	7	4	5	5	9	0	2	-6	9	5	4	-3		
Voedings- en genotmiddelen	5	6	3	8	2	4	-2	-4	-7	1	-5	0	-7		
Textiel en kleding	-2	11	8	10	5	12	6	5	1	6	7	17	-8		
Aardolieproducten	-1	1	3	-3	4	9	7	6	2	11	-11	9	21		
Chemische producten	3	9	3	5	2	9	-1	3	-10	15	11	3	-5		
Metaalproducten	3	9	6	7	9	11	-1	2	-7	10	16	1	-9		
Overige fabrikaten	1	8	6	8	4	13	0	7	-3	6	17	14	-6		
<i>Consumptieve bestedingen van gezinnen</i>															
Binnenlandse consumptie, totaal	-1	0	1	1	1	2	3	3	4	1	3	3	2	2	
Voedings- en genotmiddelen	0	-2	1	-1	1	1	2	3	3	-1	6	1	1	0	
Duurzame consumptiegoederen	-4	-2	2	-2	2	4	5	5	5	4	9	4	2	3	
Textiel, kleding, schoeisel e.d.		-4	2	-1	0	2	5		9	0					
Huish. artikelen en woninginrichting		-1	0	-5	0	3	3		1	4					
Transportmiddelen		0	8	2	9	14	10		5	15					
Rest duurzame consumptiegoederen		-1	2	-1	3	3	2		2	2					
Overige goederen en diensten	0	1	1	2	1	1	2	2	4	1	0	3	3	3	
Huur, verwarming, verlichting en water		2	4	6	1	2	6		11	2					
Rest overige goederen en diensten		0	0	0	1	0	1		1	1					
<i>Investeringen in vaste activa</i>															
Bruto investeringen, totaal	-4	4	2	-3	3	6	4								
Bedrijven	-4	4	3	-1	3	6	6								
Nijverheid	-6	15	13	14	16	12	10								
Exploitatie van woningen	-3	2	-5	-19	-2	-2	1								
Overige bedrijven	-4	-2	5	4	-2	10	8								
Overheid	-3	6	-4	-16	0	5	-5								
2. PRIJZEN															
Producentenprijzen landbouw tot afzet	1	3	-1	-3	0	0	-3		-1	1					
Producentenprijzen industrie tot afzet		5,6	1,1	3,9	2,5	0,2	-2,5		-1,9	-3,2	-5,3	-6,6			
Ruilvervol, unit value (goederen)	0	2	1	-2	-1	2	3	5	2	4	4	6	6	4	
Invoerprijzen, unit value	8	6	1	6	5	0	-4	-13	-4	-5	-9	-13	-17	-18	
Uitvoerprijzen, unit value	8	8	2	4	4	2	-2	-9	-2	-2	-6	-8	-12	-14	
Prijzen gezinsconsumptie (werknemers)	5,6	3,3	2,3	2,3	2,5	2,3	1,7	1,2	1,7	1,7	1,4	1,2	0,7	0,6	
Regelingslonen particulier bedrijf		0,3	1,1	0,8	1,0	1,3	1,4	1,1	1,5	1,4	1,1	1,1	1,1	0,9	
Regelingslonen overheid		-1,4	-1,0	0,0	-0,1	-1,9	-1,9	-0,4	-1,9	-1,9	-0,4	-0,4	-0,4	-1,2	
Dollarkoers, contante notering	9	12	4	21	14	-3	-15	-28	-13	-19	-23	-29	-32	-27	
3. OVERIGE INDICATOREN															
Consumentenvertrouwen ¹ (in %)		-22	-4	-7	-10	0	3	12			12			9	
ANP-CBS beursindex	10	27	29	22	32	35	30	29	32	35	36	25	25	31	
Uitgesproken faillissementen	22	-19	-13	-16	-9	-16	-12	-31	-12	-12	-34	-31	-27	-11	
<i>Conjunctuurtent industrie</i>															
Bezettingsgraad (in %)		83	85	85	85	84	84								
Orderpositie (1984=100)		100	105	102	104	107	107	108	107	108	109	107	108	109	
Beoordeling orderontvangsten ¹ (in %)		-11	-9	-6	-9	-10	-9	-10	-9	-10	-6	-14	-10	-13	
Beoordeling voorr. eindprodukten ¹ (in %)		9	4	3	3	3	5	6	7	3	6	6	6	6	
<i>Arbeidsmarkt</i>															
Werkzame personen in de industrie		-3	-2	1	0	0	1	1							
Aantal werkloosheidsuitkeringen		33	7	-2	1	-1	-3	-4	-5	-3	-4	-5	-5	-6	
Geregistreerde werklozen ² (x 1000)	508	822	761	781	768	760	741	734	740	738	739	733	730	723	
Openstaande aanvragen ² (x 1000)	33	15	25	21	23	27	27	26	26	27	26	26	27	29	
<i>Geld en krediet</i>															
Spaartegoeden		8	3	5	5	5	4	4	4	4	5	4	4		
Verstrekt consumentief krediet		-6	0	10	-3	9	18	9	29	4	14	52	29	13	
Binnenlandse liquiditeitsmassa		7	8	8	9	9	6	9		8	10				
Geldhoeveelheid		6	4	7	7	6	7	7		7	7				
Secundaire liquiditeiten		10	13	10	11	12	5	12		9	15				
Daggeldmarktrente (in %)		8,7	5,8	6,3	6,4	6,9	6,1	5,8	5,8	5,8	5,7	6,0	5,7	5,5	
Rendement op staatsobligaties (in %)		9,7	8,0	7,3	7,7	7,4	7,0	7,0	6,7	7,0	6,9	6,8	6,5	6,2	

¹ Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

² Seizoengecorrigeerde cijfers.

Tabel 2. Recente ontwikkelingen in het buitenland

	1984	1985	1985				1986	1985	1986					
			1 ^e kw.	2 ^e kw.	3 ^e kw.	4 ^e kw.	1 ^e kw.	nov.	dec.	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei
Productie nijverheid¹ (volume)	% mutatie t.o.v. dezelfde periode het jaar daarvoor													
Bondsrepubliek Duitsland	3	6	4	8	6	4	2	5	2	3	4	-1	3	
België	2	2	1	3	0	4		10	-2	6	4			
Frankrijk	3	0	-1	0	0	2	1	4	1	3	0	-1		
Verenigd Koninkrijk	1	5	2	6	5	5	2	7	3	3	4	0		
Italië	3	1	3	2	0	1	3	3	0	6	1	3		
Verenigde Staten	12	2	4	2	1	2	2	2	2	3	1	1	1	
Japan	11	5	6	6	5	1	1	0	2	1	1	2	0	
Buitenland (gewogen) ²	3	4	2	5	3	4	2	6	1	4	3	0		
Nederland	5	4	6	3	0	4	-1	9	0	-5	4	-3	6	
Productie industrie (volume)														
Bondsrepubliek Duitsland	3	5	4	9	6	4	2	5	2	4	4	-1		
België	2	2	1	2	1	3		9	-4	7	3			
Frankrijk	2	0	-2	1	0	0	-1	1	0	2	-4	-1		
Verenigd Koninkrijk	4	3	4	4	2	2	-1	2	2	1	0	-4		
Italië	3	1	3	2	-1	1	4	3	-1	7	1	3		
Verenigde Staten	12	3	4	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	
Japan	11	5	6	7	5	1	1	0	2	1	1	2		
Buitenland (gewogen) ²	4	3	3	5	3	3	2	4	0	4	2	0		
Nederland	6	3	4	3	2	1	3	2	-1	4	2	3	2	

Bron voor gegevens buitenland: Eurostat.

¹ Excl. bouwnijverheid.

² Het gemiddelde van de 6 belangrijkste exportlanden, gewogen met hun aandeel in de Nederlandse export in 1984.

Focus: Productie nijverheid en industrie

Het volume van de gemiddelde dagproductie in de nijverheid (excl. bouwnijverheid) nam in het eerste kwartaal met 1% af vergeleken met dezelfde periode van 1985. Nederland bleef hiermee duidelijk achter bij de groei die gemiddeld door de zes belangrijkste handelspartners werd geregiseerd. Dit zijn de in tabel 2 genoemde landen met uitzondering van Japan. Gewogen met hun aandeel in de Nederlandse export nam de productie in de nijverheid in die zes landen over deze periode met 2% toe. In tegenstelling tot de productie in de nijverheid groeide de industriële productie in het eerste kwartaal in Nederland juist meer dan

die bij onze belangrijkste handelspartners. Voor Nederland werd een toename van 3% ten opzichte van hetzelfde tijdvak van 1985 geregiseerd; voor onze handelspartners was dit 2% (zie tabel 2). Het betreft hier jaar-op-jaar-mutaties die berekend zijn aan de hand van de niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerde indexcijfers.

Bij internationale vergelijking van de productie-ontwikkeling is het gebruikelijk hiervoor het productieverloop van de nijverheid (excl. bouw-) als uitgangspunt te nemen. Deze bestaat uit drie bedrijfstakken: delfstoffenwinning, industrie en openbare nutsbedrijven. In Nederland is op jaarbasis van de totale in de nijverheid (excl. bouw-) gevormde toegevoegde waarde ongeveer 30% afkomstig uit de delfstoffenwinning en 60% uit de industrie. De ontwikkeling van de productie in de delfstoffenwinning (voornamelijk aardgas) verloopt nogal grillig. Een specifiek aspect van de aardgasproductie is namelijk dat deze bijna onmiddellijk op een wijzigende vraag kan reageren. Relatief warme of koude maanden in het winterseizoen leiden dan ook tot grote fluctuaties. Zo werd de daling van het productievolume in de nijverheid in het eerste kwartaal voornamelijk veroorzaakt door een scherpe afnemings bij de delfstoffenwinning (-12% t.o.v. de overeenkomstige periode van 1985).

De produktiestructuur van de meeste van onze belangrijkste handelspartners is anders. Door de relatief geringe productie in de delfstoffenwinning is in deze landen het aandeel van de industrie in de nijverheid (excl. bouw-) dusdanig groot dat de stijgingspercentages van de industriële productie nauwelijks afwijken van die van de productie in de nijverheid. Een uitzondering hierop is het Verenigd Koninkrijk, waar overigens de samenstelling van de productie in de delfstoffenwinning (kolen en meer aardolie) wel weer sterk verschilt van die in Nederland.

Bijgaande grafiek illustreert de afwijkende ontwikkelingen van de productie in de nijverheid en de industrie.

Productie nijverheid en industrie (volume)

Procentuele maandmutaties t.o.v. voorgaand jaar

